

Tillaga til þingsályktunar

um staðfestingu ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 311/2019
um breytingu á X. viðauka (Almenn þjónusta) og XIX. viðauka
(Neytendavernd) við EES-samninginn.

Frá utanríkis- og þróunarsamvinnuráðherra.

Alþingi ályktar að heimila ríkisstjórninni að staðfesta fyrir Íslands hönd ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 311/2019 frá 13. desember 2019 um breytingu á X. viðauka (Almenn þjónusta) og XIX. viðauka (Neytendavernd) við EES-samninginn frá 2. maí 1992 og fella inn í samninginn reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2018/302 frá 28. febrúar 2018 um ráðstafanir gegn óréttmætum landfræðilegum takmörkunum á netumferð og annarri mismunun sem byggist á því hvert þjóðerni viðskiptavinar er, hvar hann er búsettur eða hvar hann hefur staðfestu á innri markaðnum og um breytingu á reglugerðum (EB) nr. 2006/2004 og (ESB) 2017/2394 og tilskipun 2009/22/EB.

Grei nargerð.

1. Inngangur.

Með þingsályktunartillögu þessari er leitað heimildar Alþingis til staðfestingar á ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 311/2019 frá 13. desember 2019 um breytingu á X. viðauka (Almenn þjónusta) og XIX. viðauka (Neytendavernd) við EES-samninginn frá 2. maí 1992 (sbr. fskj. I) og fella inn í samninginn reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2018/302 frá 28. febrúar 2018 um ráðstafanir gegn óréttmætum landfræðilegum takmörkunum á netumferð og annarri mismunun sem byggist á því hvert þjóðerni viðskiptavinar er, hvar hann er búsettur eða hvar hann hefur staðfestu á innri markaðnum og um breytingu á reglugerðum (EB) nr. 2006/2004 og (ESB) 2017/2394 og tilskipun 2009/22/EB (sbr. fskj. II).

Par sem innleiðing fyrrnefndra gerða krefst breytinga á lögum var ákvörðun nr. 311/2019 tekin af sameiginlegu EES-nefndinni með stjórnskipulegum fyrirvara af Íslands hálfu. Í tillögu þessari er gerð nánari grein fyrir því hvað felst í slíkum fyrirvara, sbr. 103. gr. EES-samningsins. Jafnframt er gerð grein fyrir efni gerðanna sem hér um ræðir. Þær fela ekki í sér breytingar á þeim meginreglum sem í EES-samningnum felast.

2. Um upptöku ESB-gerða í EES-samninginn og um stjórnskipulegan fyrirvara.

Á hverju ári er nokkur fjöldi ESB-gerða tekinn upp í EES-samninginn með ákvörðunum sameiginlegu EES-nefndarinnar. Þó er um að ræða tiltölulega lágt hlutfall af heildarfjölda þeirra gerða sem ESB samþykkir. Í skýrslu utanríkisráðuneytisins, *Gengið til góðs – skref í átt að bættri framkvæmd EES-samningsins*, kemur fram að frá árinu 1994 til ársloka 2016 hafi Ísland tekið upp 13,4% þeirra gerða sem ESB samþykkti á sama tímabili.

Samkvæmt EES-samningnum skuldbinda ákvarðanir sameiginlegu EES-nefndarinnar að ildarríkin að þjóðarétti um leið og þær hafa verið teknar, nema eitthvert þeirra beiti heimild skv. 103. gr. EES-samningsins til að setja fyrirvara um að ákvörðun geti ekki orðið bindandi strax vegna stjórnskipulegra skilyrða heima fyrir. Viðkomandi aðildarríki hefur þá sex mánaða frest frá töku ákvörðunar í sameiginlegu nefndinni til að afléttá fyrirvaranum.

Almennt hafa íslensk stjórnvöld einungis gert stjórnskipulegan fyrirvara þegar innleiðing ákvörðunar kallar á lagabreytingar hér landi en í því tilviki leiðir af 21. gr. stjórnarskráinnar að afla ber samþykkis Alþingis áður en ákvörðun er staðfest. Slíkt samþykki getur Alþingi alltaf veitt samhliða viðeigandi lagabreytingu en einnig hefur tilkast að heimila stjórnvöldum að skuldbinda sig að þjóðarétti með þingsályktun áður en landsréttinum er með lögum breytt til samræmis við viðkomandi ákvörðun.

Áðurnefnd 21. gr. stjórnarskráinnar tekur til gerðar þjóðréttarsamninga en hún á augljós-lega einnig við um þau tilvik þegar breytingar eru gerðar á slíkum samningum. Samkvæmt ákvæðinu er samþykki Alþingis áskilið ef samningur felur í sér afsal eða kvaðir á landi eða landhelgi eða ef hann horfir til breytinga á stjórnarhögum ríkisins. Síðarnefnda atriðið hefur verið túlkað svo að samþykki Alþingis sé áskilið ef gerð þjóðréttarsamnings kallar á lagabreytingar hér á landi.

Umrædd ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar felur í sér breytingu á EES-samningnum en þar sem hún kallar á lagabreytingar hér á landi var hún tekin með stjórnskipulegum fyrirvara. Í samræmi við það sem að framan segir er óskað eftir samþykki Alþingis fyrir þeirri breytingu á EES-samningnum sem í ákvörðuninni felst.

3. Efni reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2018/302 frá 28. febrúar 2018.

Reglugerðinni er ætlað að tryggja jafnraði kaupenda í smásöluviðskiptum á innri markaði Evrópska efnahagssvæðisins óháð þjóðerni, búsetu eða staðfestu. Megininntak reglugerðarinnar er að tryggja réttindi neytenda en þó gildir hún einnig um kaup lögaðila sem fallið geta undir gildissvið reglugerðarinnar, að því marki sem viðkomandi lögaðilar eru notendur þeirrar vöru eða þjónustu sem keypt er (e. end-users). Reglugerðin gildir aðeins um viðskipti yfir landamæri og gildir óháð því við hvaða aðstæður kaup eiga sér stað en helsti tilgangur gerðarinnar er þó að koma í veg fyrir að kaupendum á netinu sé mismunað eftir þjóðerni eða búsetu.

Í reglugerðinni er þannig kveðið á um það að almennt sé óheimilt að loka fyrir eða takmarka aðgang kaupenda að vefsíðum seljenda með vísan til þjóðernis, búsetu eða staðfestu kaupanda. Einnig að óheimilt verði að áframsenda kaupanda á aðra vefsíðu í öðru landi á sama grundvelli nema samkvæmt samþykki kaupandans. Þá er einnig kveðið á um að seljendum verði almennt óheimilt að mismuna kaupendum vöru og þjónustu á grunni þjóðernis, búsetu eða staðfestu á þeim svæðum sem seljandinn er almennt að veita þjónustu eða selja vörur. Að lokum er einnig kveðið á um að óheimilt sé að mismuna kaupendum varðandi greiðslumáta á grundvelli þjóðernis eða búsetu. Í reglugerðinni er einnig kveðið á um undanþágur frá efnisreglum hennar sem byggja á málfnalegum ástæðum, svo sem ef landslög kveða á um skyldur seljenda sem fara annars gegn ákvæðum reglugerðarinnar. Þá kemur gerðin ekki í veg fyrir að seljendur viðhafi ákveðna markaðssókn á ákveðnum svæðum og seljendur verða ekki skyldaðir til að selja eða afhenda vöru eða þjónustu á svæðum sem þeir selja almennt ekki til.

Í reglugerðinni er kveðið á um að aðildarríki tilnefni stjórnvald til að hafa eftirlit með framkvæmd reglugerðarinnar. Hér á landi mun Neytendastofa verða tilnefndur eftirlitsaðili.

4. Lagabreytingar og hugsanleg áhrif hér á landi.

Ákvörðunin kallar á lagabreytingar hér á landi. Fyrirhugað er að leggja fram frumvarp til nýrra heildarlaga sem innleiða munu reglugerðina með tilvísunaraðferð. Vinna við innleiðinguna er hafin í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu.

5. Samráð við Alþingi.

Í reglum Alþingis um þinglega meðferð EES-mála er kveðið á um að ESB-gerðir, sem fyrirhugað er að fella inn í EES-samninginn en taka ekki gildi á Íslandi nema að undangengnu samþykki Alþingis, skuli sendar utanríkismálaneftnd til umfjöllunar. Reglugerð Evrópupingsins og ráðsins (ESB) nr. 2018/302 var send utanríkismálaneftnd til samræmis við framan-greindar reglur. Í bréfi frá utanríkismálaneftnd Alþingis, dags. 6. júní 2019, kemur fram að efnahags- og viðskiptanefnd hafi fjallað efnislega um gerðina og ekki gerðar athugasemdir við upptöku gerðarinnar í EES-samninginn.

Fylgiskjal I.

Ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 311/2019 um breytingu á X. viðauka (Almenn þjónusta) og XIX. viðauka (Neytendavernd) við EES-samninginn.

www.althingi.is/altext/pdf/150/fylgiskjol/s1039-f_I.pdf

Fylgiskjal II.

Reglugerð Evrópupingsins og ráðsins (ESB) 2018/302 frá 28. febrúar 2018 um ráðstafanir gegn óréttmætum landfræðilegum takmörkunum á netumferð og annarri mismunun sem byggist á því hvert þjóðerni viðskiptavinar er, hvar hann er búsettur eða hvar hann hefur staðfestu á innri markaðnum og um breytingu á reglugerðum (EB) nr. 2006/2004 og (ESB) 2017/2394 og tilskipun 2009/22/EB.

www.althingi.is/altext/pdf/150/fylgiskjol/s1039-f_II.pdf